

(Post-) Modernisme zoals we het nooit eerder zagen door Pieter T'Jonck

Een klein jaar geleden verbaasde de Griekse Georgia Vardarou de wereld met de solo 'Hardcore research on dance'. Een extreem unsexy titel voor een uur onversneden genot. Ze plooide haar lijf naar vele vormen en danstalen. Een babylonische spraakverwarring, maar wel één die niet als een straf maar als een bevrijding aanvoelde. 'Phenomena' vervolgt dat werk, nu als trio.

Hardcore is 'Phenomena' nog zeker. Het werk opent in een totale stilte die het eerste kwartier niet verbroken wordt. In de hagelwitte vloer zijn drie kleurvlakken in de elementaire kleuren blauw, geel en rood uitgespaard. Een spot laat ze hel oplichten. Die spartaanse strengheid kennen we: het is het (post-) modernisme van de pure vorm of beweging, die op zich interessant hoort te wezen. Maar toch een beetje met dichtgeknepen billen. In die gewijde ruimte kan geen onvertogen woord vallen. Maar: 'Who's afraid of red, yellow and blue' anyway these days? Een hele generatie kunsthistorici werkte zich te pletter om de mannelijke, blanke vooronderstellingen achter dit puritanisme (in de dans bekend als de erfenis van Cunningham) te ontmaskeren. Modernisme: de echte kenner haalt er zijn neus voor op. Toch tekent de bloedige ernst ervan nog steeds de mores van 'kunstige' dans.

Vardarou doet daar echter iets anders mee. Ze installeert en nestelt zich in dat paradigma. Ze neemt het compleet ernstig, maar dat belet haar niet om rond te kijken. In de eerste plaats naar wat dat credo bij haarzelf aanrichtte. Welke wetten tekenden haar? Maar ook: wat zijn de blinde vlekken ervan: welke pure bewegingen blijken dan toch weer niet zo puur dat ze nog aanvaardbaar zijn?

Op een zotte, maar tegelijk volstrekt niet-ironische, ernstige manier ontdekt ze zo wat het moderne beeld verzwijgt. Het is niet autonoom, maar staat tegenover een onbeheersbare overvloed aan (dans-) geschiedenis en alledaagse (dans-) fenomenen. Anders dan een echte modernist verzwijgt ze die niet, maar gebruikt ze die op gelijke voet als het 'geijkte' materiaal.

Los van een heel precieze ruimtelijke articulatie van de drie danseressen –een plezier op zich- volgt ze daarbij een aantal heldere strategieën. In het begin lijken de drie vrouwen elk op zich alle mogelijkheden van botten en benen te verkennen. Te veel om op te noemen –en dus dodelijk saai-demonstratief. Tot de dans keer op keer even demonstratief maar wel onvoorspelbaar (hoe ze het doen, ik zou het niet weten) op exact hetzelfde moment bij alle drie stukt. Dat onderstreept hoe al die pure schoonheid enkel door het effect ook 'werkt'. Ze is niet zo puur als ze lijkt.

Strategie 2: onbetamelijke bewegingen en loze effecten. Vardarou die voorovergebogen met lamme armpjes rond drementelt, of onnozele spelletjes met opgevouwen lijven die over het podium dribbelen. Even goed pure beweging, maar dan zonder sierlijkheid of plechtigheid.

Strategie 3: nooit is er contact tussen de danseressen, of het moest functioneel zijn. Tot de laatste scène. Ondertussen ben je al een beetje vergeven van 'new agy' bewerkingen van de muziek van Philip Glass. Maar net dan is er een moment van intens, zij het verloochend contact tussen Stav Yeini en Vardarou zelf, terwijl Eun Kyung Lee helemaal buiten beeld blijft. Hoe puur we ook wezen wilden, dans gaat over contact, over lichamen, over wezenlijke ritmes.

Maar net omdat ze zich zo compleet installeert in het moderne paradigma vervalt dit stuk niet in een topzwaar requisitoir tegen het modernisme, maar wordt het een gloedvol pleidooi voor de subversieve lichtheid en onbestemdheid die haar fundamentele programma is. Prachtig.